EXAMENUL NAȚIONAL PENTRU DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR
14 iulie 2026

Probă scrisă
LB. ȘI LIT. RROMANI MATERNĂ, LB. ȘI LIT. ROMÂNĂ ȘI UNIV. PT. COPII, METODICA PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR ÎN LB. RROMANI MATERNĂ ȘI ÎN LB. ROMÂNĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

Model

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de patru ore.**

SUBIECTUL I (60 de puncte)

A. Limba și literatura rromani maternă (30 de puncte)

Drabaren o tèksto thaj xramosaren nùmaj rromanesθe so mangel pes and-e pućhimata dine maj tele!

O rromano alfabèto

Śaj te phenes manqe, amala!
Sosθar san lośalo, phrala?
Som jekh ćhavo lośalo
Ke ʒanav o alfabèto rromano!

ʒanav rromanes te xramosarav,
Poezìe thaj paramića te drabarav!
Gilă, khelimata vi mangimata
Kadala si mirre barvalimata!
(palal o Jonèl Kordovàn)

1. Ambolden rumunikanes o dino maj opre tèksto! **8 pùnktură**
2. Nakhaven i sintàgma ***o lośalo phral*** andar le savorre 8 kèzură, nùmaj ka-o jekhipen! **8 pùnktură**
3. Nakhaven i kernavni/ o vèrbo ***phenel*** ka-o imperfèkto vaxt e indikativone modosqo! **6 pùnktură**
4. Xramosaren e antonìmură e avutne alavenqe: *lośalo, barvalo, kadala, amal*. **8 pùnktură**

B. Limba și literatura română și universală pentru copii (30 de puncte)

Citiți cu atenție textul de mai jos:

Odată, într-o zi apăsătoare cu zăpușeală, ședeau vreo zece-unsprezece copii pe treptele de piatră, așteptând-o pe Momo, plecată pentru scurtă vreme ca să mai colinde prin împrejurimi, după cum obișnuia uneori. Pe cer se iveau nori mari, negri. Probabil că în curând urma să izbucnească o furtună.

– Mai bine m-aș întoarce acasă, spuse o fetiță venită cu un frățior mititel. Mie mi-e frică de fulgere și tunete.

– Dar acasă? întrebă un băiețel cu ochelari. Acasă nu ți-e frică?

– Ba da, răspunse fetița.

– Atunci poți la fel de bine să rămâi și aici, spuse băiatul.

Fetița ridică din umeri și dădu din cap.

(Michael Ende, *Momo*)

1. Alcătuiți câte un enunț în care să folosiți corect următoarele paronime: ***abil***, ***agil***. **4 puncte**
2. Transcrieți, din textul dat, două cuvinte derivate. **2 puncte**
3. Precizați ce părți de vorbire sunt cuvintele subliniate în secvența ***Acasă*** *nu* ***ți****-e frică?* **4 puncte**

4. Menționați funcția sintactică a substantivelor din propoziția *Pe cer se iveau nori mari, negri.* **4 puncte**
5. Scrieți, din fragmentul dat, o propoziție secundară. **1 punct**
6. Redactați un eseu de maximum o pagină, în care să argumentați apartenența la *genul epic* a unui *text literar în proză*, inclus în programa de examen. **15 puncte**

În elaborarea eseului, veți avea în vedere următoarele repere:
- precizarea a două trăsături ale *genului epic*, existente în *textul literar în proză* selectat;
- prezentarea detaliată a celor două trăsături ale *genului epic* precizate, valorificând opera literară în proză aleasă;
- susținerea unei opinii referitoare la mesajul *textului literar în proză* selectat.

Notă: Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului de la punctul 6 este la alegere. Pentru **conținutul** eseului veți primi **10 puncte**, iar pentru **redactarea** acestuia veți primi **5 puncte** (*organizarea ideilor în scris*, *utilizarea limbii literare* – 1 punct; *abilități de analiză și de argumentare* – 1 punct; *ortografie, punctuație* – 1 punct; *așezare în pagină și lizibilitate* – 1 punct; *încadrare în limita de spațiu indicată* – 1 punct).

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

A. Metodica predării activităților în limba rromani maternă în învățământul preșcolar (15 puncte)

Xramosaren, and-i rromani vaj rumunikani ćhib, **sar keren i evaluàcia** and-jekh grùpa le rromane tiknorrença andar jekh barǒrri/ xurdelin! And-o tumaro xramosaripen:

a) vakărena palal sosθar si importànto i evaluàcia and-i barǒrri/ xurdelin. **5 pùnktură**
b) sikavena save si e instrumèntură andar save keren le ćhavorrenqi evaluàcia. **5 pùnktură**
c) vakărena palal e evaluaciàqe metòde utilizisarde and-i barǒrri/ xurdelin. **5 pùnktură**

B. Metodica predării activităților în limba română în învățământul preșcolar (15 puncte)

Prezentați trei etape ale unei activități didactice de *lectură după imagini*, domeniul experiențial *Limbă și comunicare*, nivel de studiu 5-6 ani, temă anuală de studiu *Când/cum și de ce se întâmplă?*.

În prezentare, veți avea în vedere următoarele repere:
- menționarea a trei dintre etapele activității precizate;
- descrierea etapelor menționate.